

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput II. De quodam Barnardo de morte suscitato, et de mirabilibus in
ipso, ad S. Fidem veniente, in via patratis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

CAPUT II.

De quodam Barnardo de morte suscitato, et de mirabilibus in ipso, ad S. Fidem veniente, in via patris.

CAP. XVII.
Scriptor sibi
postulat S.
Fidis patroci-
nium,

a

Quoniam a quidem flagranti amore gloriosissima virginis et Christi athleta insuperabilis Fidis nimium successi intermissa diu scribendi otia rursus repetere cogimur, illius sacratissimæ ac dilectissimæ Martyris efflagitamus magnificis iuvare suffragiis, quæ cæli in arce civibus juncta Angelicis, per virtutum præclara magna, nobis tacentibus, totum per orbem suæ potentia prædicatrix coruscet; hæc enim, licet corporali specie populis sese offerre nequeat, jugiter tamen patefactis miraculorum portentis se manifestat; nec jacet usquam terra polis sub ambobus, quæ sui nominis laude et fama carere dignoscatur, nec immerito, quæ, primis sub auspiciis Virgo præclaræ indolis in omni pudicitia honestate florens, cunctisque in actibus auro purius fulgens, illud in sese consentum retinuit, in quo dicitur: Dum esset Rex in accubitu suo, nardus mea suavem dedit ei odorem b.

b
idque multis
titulis extollit.

c

69 Vere superno Regi in alto cælorum throno residenti nardus ejus sanctitatis et vitæ cælibis dulcem halavit fragrantiam; quia tota odor bonus erat Domino juxta Apostolicam sententiam c, quæ denique in passionis torrido incendio vaporata, fracto pennis acerrimis corporis alabastro, myrrha facta est electa, cujus virgulas suavissimæ dulcedinis per diffusos mundi emittit cardines, in quibus gloriosæ Virginis et magnificum nomen pio amore excipitur, et æternum memoriale digna veneratione commendatur. Hæc, sicut mira ejus virtutum testantur insignia, dum morti debita in tormentis exiit membra, liberio rem mutata est in husiam d, per quam vehementissimo in momenti puncto, per vacuos aeris campos discurrens ubique terrarum in necessitate ejus suffragia poscentium auribus adsistit præsens, nec habet jus lædendi quilibet morbus, ad ejus invocationis malachmata e delendus; mors quoque ipsa, quæ nemini parcere didicit, jam dedocetur misero pallore ora inficere, quæ sancta Virgo, supplicibus votis conducta, pristino rubore velit accendere. Quin etiam inusitato more voracissimus orcus ab ore cruento intactas cogitur reddere animarum offas f; quibus insatiabilem cupiens lenire famem harpiale g semper inhiat infarcire ventrem. Tanti honoris præmiis ditatur a Domino clarissima Virgo, pro cujus amore diversis tormentorum supplicis exercuciata, mortis non timuit perpeti extrema, cujus præclara fama, inremissis aliquando pennis loca quæque oberans, cunctos, ut diximus, angustia qualibet oppressos, ad ejus patrocinii beatissimum asylum invocandi hortatur, quia et auditu est facilis, et prodiga muneris.

f

g

70 Unde * contigit, quemdam nomine Hunal-

dum h Tolosanis i in partibus sanctæ Martyris admirandum promeruisse beneficium, usuque * et opere inopinatum * experiri ejus magnificentiam virtutum; habebat enim filium, nomine Barnardum *, quem de more misit ad armentum in pascuis servandum. At ille, pastorali cura suscepta, die quadam, surgente hespero k, armenta domum reducens, per negligentem incuriam bovem unum inter fruteta dimisit, reliquos vero bostaris præsepibus l inseruit. Cernens igitur, vacuo loco unum abesse animal, pascua per furvas noctis tenebras solivagus repetiit, sed magna parte noctis illius jam elapsa, casso labore quæritandi, sine bove tristis ac mærens rediit. Quid ageret, quo se verteret, nulla ei ratione paret? Improbissima enim patris severitate perterritus, eo sciente, tectum non audent subire, neque, quid ei acciderit, ullatenus intimare. Tandem vero, sopitis omnibus, lectulo se contulit clanculum *; ubi cum membra amissi bovis indagine admodum defessa jactaret, illico tanto dolore corripitur, ut pene omni ossium compage resolutus crederetur, quo dolore nimium invalescente, et motu artuum fraudatur et rationis officio privatur.

AUCTORE

BERNARDO.

Jurens

* Lab. omittit

Unde

h i

* Lab. visu-

que

* Lab. inopi-

nam

* Lab. filium,

quem

k

l

* Lab. clanculum

clanculum

E

pastor, defunctus et sepulchro condendus,

* Lab. ac

* Lab. omittit

palpitare

* Lab. pupillas

las

ad invocationem S. Fidis

F

m

71 Mane autem facto, ut eum pater tanto conspexit correptum languore, deposito furore, mox super imminem nati interitum flebilibus cœpit gemitibus dolere. At * dum vastis singulorum quateretur ictibus, S. Fidis salutiferam opem magnis implorat clamoribus, ut pristina incolumitati ejus restituatur filius. At ille, toto corpore manens immobilis, summo dumtaxat in pectore videbatur ei palpitare * calor vitalis, atque tali in stupore membrorum dies peregit novem, extinctis lucernis oculorum. Decimo autem die, quæ Dominica habebatur, ut viderunt pupillas * luminum in morte contabescentes, gelidoque sudore frontem ac genas rorantes, apposita lævo lateri manu nihil vivum salire sentiunt, sed omnia æterno sopori dedita evidentissimis signis agnoscunt. Quid plura? funus parant, exanimeque cadaver sandapile impositum ululantibus lamentis celebrant.

72 Sed cum luce crastina ad defossum sepulchræ ejus locum veheretur, pater impatientis amoris affectu extincti gelidum nati corpus amplexatur, oculosque ac vultum omnem irriguis lacrymis humectans locum omnem amaris implet clamoribus, inter quos insolabiles gemitus crebris vocibus sanctam Dei martyrem Fidem clamat, ac lacrymosis obsecrationibus, ut sibi filium reddat, ter et quater ingeminat, dicens m:

Virgo Fides, dilecta Deo, lux inclita mundi,

Auxilium miseris quæ cita ferre soles,
Supplicis exaudi, Martyr sanctissima, vocem,
Quamque potes, posco, defer opem misero.

Munere nemo tuo, petiit si forte coactus,

Discessit vacuus, te retinente manus.

Credo quidem, neque vana fides, te posse,
quod opto,

Cœlitus a Domino promeruisse tuo.

Unicus ecce mihi natus, mea sola voluistas,

Occidit, una mei spes et amor generis.

Quo pereunte modo, mihi cætera vita superstes

Protrahet ingratas sine carendo moras.

Sed si, Virgo Dei, miserorum questibus ullis
Flecte-

AUCTORE
BERNARDO.

cilæ restitu-
tar.

Flecteris, et lacrymis vinceris irriguis,
Funere sopitos nati, quos cernimus artus.
Ad prisam vitam, te rogo, nunc revoca.

73 Cumque his et hujusmodi quam plurimis
querelis super defuncti corpus incumbens
pater cum magno ejulatu quereretur, omnes,
qui ad ultimum exequiarum obsequium ade-
rant, deflentis pietate moti, fletibus ora riga-
bant, ac piissimam Virginem, ut ad invocatio-
nem sui sancti nominis propitio vultu respicere
dignetur, unanimes mixtis lacrymis precibus
exorant n.

Sic quoque continuo, sed et (o mirabile
dictu!)

Mors tetra versa retro, prædam fugitiva reli-
quit,

Evomitque vorax avida de fauce rapinam.
Protinus atque caput lento nutamine functus
In partes versat, gelidas recalente medullas
Fomite vivifico; subitoque peralgida mem-
bra

Spiritus infusus totum dat vivere corpus,
Erigiturque jacens, trepidantia lumina vix-
dum

B Attollens, ac mox totos simul erigit artus.
Et stetit in propriis membrorum machina
plantis.

Inde domum repetit redivivo tramite patris.

quæque sibi
in excessu
mentis

74 Quo viso, cuncti in gratiarum actionem
versi præ gaudio tanti miraculi lacrymas fund-
dunt, sanctæque virginis et martyris Fidis vir-
tutem glorificantibus votis et muneribus sese ac
suos ei supplices devovent; sicque ab ecclesia
S. Georgii o, ubi humandi juvenis gratia con-
venerant, regressi ad propria, pater posthumi
filii ac reliqui contubernales diligenti perscruta-
tione

o

* Lab. Male
persecutione

die quadam ab eo sciscitari studue-
runt, quid sibi visum fuerat illis novem diebus,
quibus in excessu animæ positus, quasi mortuus,
jacuerat, ac quomodo, vel cujus auxilio,
ad sepeliendum postmodum delatus ad vitales
aurs redierat. At ille, adhuc trepidantia pec-
tora gerens, ab imo spiritu longa suspiria du-
cens, sic percontantibus actutum respondere
exorsus est: Ut cætera nunc ad præsens silen-
tio prætereantur, quæ mihi sine sub extremo
contigerint, certissimo et sine ullius falsitatis
ambiguo brevi expedire non differam. Corporeis
vinculis spiritus meus resolutus terribis qui-
busdam ministris traditur, quorum crudelissimo
ducatu ad hiatum usque vastissimi præcipitii
protrahitur, in cujus horridam voraginem dum
jactari inenarrabili metu formidarem, (eloquar
an sileam?) ecce vir splendidissimi decoris ad-
venit, quem, ut postea didici, paradisi præposi-
tum fuisse Michaellem archangelum, liquido pa-
tuit, cujus placidi itineris gloriosissima virgo
Fides comes adstitit, quæ super solis jubar
emicabat splendore mirabili.

C

ostensa fue-
runt, enarrat;

75 Hic vero cælorum præpositus, ut more
carnificum eos, quibus ad torquendum deputa-
tus eram, conspexit, in verbera mea irremedia-
bilitate furere, quid, inquam, malorum artifices
in hujus tironis tormenta tanta desævitis crudeli-
tate? Quid animam, a summo Deo creatam,
perditum itis absque ulla miseratione? Sinite
jam nunc ab ejus gravi laceratione; quia, Deo
permittente, per hanc sanctissimam virginem
Fidem proprio refundetur in corpore, a vestra
erepta potestate. Ad hanc vocem tartarei mini-
stri, intolerabili formidine correpti, manus
semper in malum pronas continuerunt, celesti-

busque nunciis insolito timore tremebundi pa-
ruerunt. Nec mora felicissima virgo Fides
concito impetu mediis cuneis irruit, animam-
que meam ab eorum manibus violenter abstraxit,
atque ita corpori humo tradendo, sicut
nostis, mirabiliter refudit. Postquam vero hujus
non tantum visionis, quam etiam rei gestæ veri-
tatis p textum ille ordine est prosecutus, pater
atque vicini iter instituunt, sanctæque Virginis
ad monasterium cum eodem resuscitato debitas
laudum gratias reddidit gressus dirigunt q.

D

p

q

dein ad S. Fi-
dem profici-
scens bis ejus
patrocinium
experitur.

r

76 Quibus per devexum latus montis, ab alveo
Dordonii r fluvii ad nubila caput porrigentis,
descendentibus, quodam in procliviori lubrico
animal, cui insidebat, quia nondum bene ab in-
firmitate convalescerat, pede lapsus nutavit, et diu
resurgendo hærens ipsum cum ingenti fragore
dorso deturbavit, et quoniam semita nimium
angusta in præcipitio montis patebat, virtute
Dei ac custodia sanctæ Martyris protectus con-
tinuo surrexit illæsus. Denique basilicam expe-
tentes pro resurrectionis beneficio, propter quod
venerant, omnipotenti Deo laudes exultantibus
animis referunt, Sanctamque debitis muneribus
venerantes adorant, benedicunt, atque in virtu-
tum mirabili potentia coruscantem prædicant.
Oratione autem expleta, hospitio se conferunt,
unde luminaribus compositis, dum ruente nocte
sacras vigiliarum excubias ante sanctam Virgi-
nem celebraturi procederent, ille sæpèdictus
virbius s, Barnardus nomine, antiquo hoste
captentularum t insidias tendente, per hiantia
tabulati aperta ab exedris deorsum improvise
casu ruit. Ad quem citato cursu comites pervo-
lantes, ita sancta Martyre manum supponente,
incolumem reperunt, acsi pulvillorum fulcris
receptus fuisset a proximo lapsus. Crastina vero
die venerabiles hujus cenobii fratres prioris
miraculi virtutem parum edocti, seorsum illum
faciunt, omnemque visionis seriem sagaci in-
dustria perquirunt. At ille Deum, quem nul-
lum latet secretum, testans, ita omnia existitisse
asserit u, veluti in narratione continetur su-
periori.

E

s

t

illius magis
substantiam

u

77 Neque illud prætereundum silentio dignum
ducimus, in quo magnificæ Virginis et omnium
Sanctorum comparandæ meritis patronæ nostræ
Fidis admirabilis sanctitas fulget, et ab illicitis
conatibus, ne perpetrentur, temerarios cohibet.
Evoluto quidem, ut putabatur, unius anni cir-
culo, idem reparatus debito suscepti beneficii
obsequio ad S. Fidis oratorium repedebat, comi-
tante quodam Garsia x ex vico S. Orientis,

Ablatam
furto telam
miro modo
reddi suo do-
mino S. Fides
curat.

F

qui vulgo Marciaicus y fertur, oriundo. Hic Gar-
sias, qui Vuasconum more tali insignitur no-
mine, dum quæstus causa, ut sæpe fit, neque
enim ab eo incipitur, telam secum deferret,
Lucasinam z ecclesiam gressu attingens a raptori-
bus invaditur, et amissæ telæ damna pati
cogitur; sed illo amore sanctarum orationum
hoc raptum vilipendente, et cæptum iter pera-
gente, prædo ille pannatrices aa convocat, et, ut
sibi inde braccas bb faciant, alacri animo inci-
tat. Sed quid plura! Divina illico non defuit po-
tentia, pannum in silicis mutans duritiam,
aciemque forsicum, velut ligneum, hæbetavit
surculum. Quo miraculo semel ac bis ostenso,
Dei ac sanctæ Martyris virtutem reminiscuntur
adesse presentem, quæ eas prohibebat raptam
incidere sindonem. Cujus prodigii terrore per-
vasor nimium exterritus linteamen illud reser-
vavit, atque redeuntibus peregrinis veniam ma-
lefacti

x

y

z

aa

bb

A lefacti petiit ac supplex reddidit. Qui sanctæ Virginis hac in re virtutem prævaluisse agnoscentes cum gratiarum actione ad propria redierunt gaudentes.

ANNOTATA.

a Apud Labbeum cap. 48 hæc et sequentia ad usque num. 70 edita non sunt.

b Verba fere eadem sunt, quæ leguntur in Canticis Canticorum cap. 1, v. 11.

c Apostoli Pauli verba in Epistola 2 ad Corinthios cap. 2, v. 15 hic intelligit auctor noster.

d Per husiam denotat substantiam, quæ Græcè ουσια vocatur.

e Malachmata, quæ vox derivatur a verbo Græco μαλαττω, quod mollio Latine sonat, proprie sunt fomenta ad rem duram emolliendam corpori superposita; hic autem vox illa adhibetur pro remedio, seu patrocinio S. Fidis. Consulesis Cangii Lexion verbo Malachma.

f Hæc non ita intelligi velim, acsi ex inferno, seu orco stricte dicto, erepta S. Fidis patrocinio fuisset Barnardi istius anima; sed quod præservata seu ab inferni seu a piacularis loci supplicii fuerit.

g De Harpyiarum voracitate adisis Virgilium lib. III Æneidos a versu 216.

h Hunaldum illum ejusque filium Barnardum aliunde non novi.

i De Tholosanis partibus seu Tholosano tractu actum in Annotatis pag. 306 litt. dd.

k Id est, Vesperi.

l Bostar, hostiarum et præsepe bostaris idem apud mediæ ætatis scriptores sonans, quod stabulum boum, bovine, et statio boum; adisis Cangium verbo Bostar.

m Scriptoribus sæculi XI admodum familiare fuisse, soluta orationi carmina intexere, tum ex hoc loco, tum ex Vita S. Gerardi Broniensis tom. II Octobris, aliisque abunde patet.

n Labbeus hæc ita edidit: Ac gloriosissimam virginem Fidem mixtis lacrymis precibus, ut ad invocationem sui sancti nominis propitio vultu respicere dignetur, unanimes exorant.

o Fortasse illius S. Georgii, qui 10 Novembris a Castellano annuntiatur.

p Si per vastissimi præcipiti horridam voraginem, supra memoratam, destinatum perpetuo damnatis locum, seu infernum stricte dictum, potius quam piacularem locum, designare, in eumque jam suam animam re ipsa detrusam fuisse, asserere voluerit redivivus ille Bernardus, certissime in eo falsus fuit, cum fide certum sit, nullam esse ex illo stricte dicto inferno damnatorum redemptionem. Porro haud ita mirum est, ut, quæ sibi in visione exhibita fuerint, bonus ille juvenis re ipsa sibi contigisse crediderit.

q Labbeus hæc ita edidit: Pater et vicini iter instituunt ad sanctam Fidem gratias reddituri, et reliqua, quæ hocce capite sequuntur, prætermisit.

r De Dordomo fluvio vide dicta in Annotatis pag. 292 litt. n.

s Virbius, quasi diceret bis vir, vocatur, quia resuscitatus a mortuis. De hac voce ita Joannes de Janua apud Cangium in Lexico: Virbius, Bis vir existens, a Bis et Vir: seu qui binas habuit vel habet uxores: vel etiam, qui bis fecit facta viro digna: vel qui resuscitatus est, ut Lazarus et Hippolytus.

t Captentula seu captensula pro captione et

muscipula adhibetur etiam apud Cangium verbo Captensula; hic autem captentularum insidias struere sumitur pro moliri fraudem seu insidias.

u Vide tamen hic dicta litt. p.

x Miraculum hoc abest ab editione Labbeana.

Porro ignotus mihi aliunde est iste Garsias.

y Vicus ille ita dictus est, ut arbitror, a S. Oriente, seu potius Orientio, Ausciolorum in Novempopulania episcopo, de quo A Maii pag. 60 a decessoribus nostris actum est. Ceterum, cum hic S. Orientis vicus, vulgo Marciacus vocatus, a Marciaco, nunc Marcelliac dicto, et a Figiacensi canobio quatuor fere leucis distito, diversus videntur, cumque etiam Marsiacum vel Marciacum, vicum in Astaracensi tractu situm, nusquam sub S. Orientis nomine signatum repererim, haud facile Marciaci istius situm determinavero.

z Lucasinam ecclesiam, seu Lucasinum vicum frustra apud geographos quæsi.

aa Per pannatrices intelliguntur hoc loco mulieres artis conficiendarum vestium perite.

bb Femoralia, seu potius sogum, ad instar tunicæ manicatum, olim etiam Braccæ dictum, hic designari videntur. Vide Cangium in Lexico verbo Braccæ.

AUCTORE
BERNARDO.

CAPUT III.

De mulo a morte resuscitato: de reperto accipitre: de puella contracta et de contracto directis.

Miles quidam Geraldus a, haud obscura persona, morabatur in pago Rotenico *, in villa videlicet, quæ Villaris b nuncupatur, distans a Conchis fere sex passuum millibus. Hic cum Roma aliquando rediret, accidit, ut mulus, quem a fratre suo Barnardo c clerico acceperat mutuo, nescio, quo vitio fractus, deficere coepisset. At ipse S. Fidis, quam ut vicinam habebat, miraculorum recordatus, vovit eidem pro salute animalis candelam, longitudinem animalis habituram, nec tamen convalescens mulus, verum multo magis gravatus occidit; quod videns homo hospiti suo venundat corium, cui cum nequissimus hospes quam minimum precium porrigeret, ratus, quia, etsi nihil daret, itidem tamen haberet, ille Geraldus, valde indignatus, per varias cæsuras in longo et in transverso sulcat cadaveris latus, ne videlicet, se inde abeunte, infidelis hospes integro tergo gauderet. Denique, arrepto suæ peregrinationis bacillo, extincti jumenti oculum cuspidate perodiens, caudamque percutiens, ita furibundus infit: Quid nunc detrimenti sancta Fides pateretur, si inter alia sanitatum dona huic etiam mulo sanitatem reddens, tam longam candelam sibi sortiretur? Modo miser duplici discrimine ferior, inter vias pedester remanendo, et in patria decies denos solidos fratri persolvendo; tanti enim ambo invicem germani de mulo illo convenerant, si forte mortis periculum incurrisset.

79 Et vix ille hæc paucissima verba compleverat, cum revivens mulus saltu citissimo constitit quadrupes. Et ne quis, nisi a vera morte illum æstimaret exilire, in ipso puncto temporis

CAP. VIII.
Mulum exanimatum, ad invocationem S. Fidis
a
* Lab. Rhotenico
b
c

vite reditum fuisse, variis testimoniis